

Beszámoló az Országos Kriminológiai Intézet 2007. évi tevékenységéről

I. Kutatási eredmények

(A lezárult kutatások összefoglalói
a '[Kutatások](#)' menüpontban tekinthetők meg.)

II. A kutatási eredmények hasznosítása

Továbbra is hangsúlyt helyezünk arra, hogy az intézeti kutatómunka eredményei sokrétűen hasznosuljanak. Az Intézet kutatói a tárgyévben is közreműködtek az elméletalkotásban, illetve a kriminálpolitika fő irányainak meghatározásához szükséges háttéranyagok előkészítésében. A kutatások eredményei, tapasztalatai az egyetemeken, főiskolákon, posztgraduális képzésekben, valamint az ügyészségi fogalmazók és titkárok továbbképzésében részt vevő kutatóink oktatói munkájában is hasznosultak. A kutatási eredményeink megjelentek a Legfőbb Ügyészség kodifikációs és jogértelmezési tevékenységében, és felkérésre közreműködtünk a szükséges háttéranyagok elkészítésében is. Az írott és elektronikus médiumokban nyilatkozó kutatók eredményeink, szemléletünk széleskörű megismertetésével a lakosság tájékoztatásában is fontos szerepet töltöttek be.

1. Előadások

Az Intézet kutatói a 2007. évben **207** alkalommal vettek részt különböző konferenciákon és szakmai fórumokon. Összesen **112 előadást** tartottak, amelyekből **18** hangzott el idegen nyelven. Az Intézet kutatóinak szakmai elismertségét jelzi a konferencia előadásokra történő felkérések nagy száma.

A belföldön tartott előadások számbavétele – a korábbi évekhez hasonlóan – nem tartalmazza a folyamatos, illetve az időszakos oktatási tevékenység keretében tartott előadásokat.

2. Publikációk

A kutatók a tárgyévben összesen **74 publikációt** jelentettek meg, ebből **ötöt idegen nyelven**. (Utóbbiak közül 3 külföldön jelent meg.) A publikációk között 1 monográfia, és 3 könyvfejezet szerepel. 55 tanulmány jelent meg tudományos szaklapban, 11 értekezés a Kriminológiai Tanulmánykötetben, 4 pedig cikk különböző konferencia kötetekben.

A 2007-ben a megjelent publikációk száma csökkent. Ez részben annak tudható be, hogy gyakorlott, nagy tapasztalatokkal rendelkező kutatók estek ki az Intézet tevékenységéből, munkaviszony megszűnése vagy gyermekvállalás miatt. A fiatal kutatóknak kell néhány év publikációs tevékenységük fejlesztésére. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy a kutatók stílusa más és más, vannak, akik a publikációs tevékenységgel, és vannak, akik inkább a médiaszereplésekkel öregbítik az Intézet hírnevét.

3. Szakmai testületekben végzett tevékenység

Az Intézet kutatóinak szakmai elismertségét jelzi a különböző szakmai szervezetek és testületek munkájában történő részvételre való felkérés, és az ezekben való hatékony közreműködés.

A kutatók többsége tagja és/vagy tisztségviselője a kutatási témájával összefüggő profilú, egy vagy több hazai, vagy nemzetközi szervezetnek.

Az Intézet munkatársai 2007-ben a következő szakmai testületek munkájában vettek részt, elnökségi vagy bizottsági tagként, illetve szakértőként:

- A Nők és Férfiak Társadalmi Esélyegyenlősége Tanács,
- AIDP Magyar Nemzeti Csoport,
- Alkalmazott Társadalmi Kutatások Intézete Közhasznú Alapítvány,
- Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Országos Bűnmegelőzési Bizottsága,
- Bűnügyi Szakértői Tevékenység Fejlesztéséért Alapítvány,
- COST A 21 MC,
- EU AGIS Managing Committe,
- EUCPN (EU Crime Prevention Network),
- Európa Tanács CDEG,
- Európai Tranzakcionális Szövetség,
- European Society of Criminology,
- Fehér Gyűrű Alapítvány,
- Hans Seidel Alapítvány,
- Igazságügyi Pszichológusok Bizottsága,
- International Society of Criminology, Scientific Committee,
- Kari Acta (Acta Facultatis Politico-Iuridicae Univ. Sc. Budapestiensis) szerkesztő bizottsága,
- MTA Munkatudományi Bizottság, Munkavédelmi Albizottság,
- Magyar Jogászok az Európai Büntetőjogért Egyesület,
- Magyar Kriminológiai Társaság,
- Magyar Pszichológiai Társaság,
- Magyar Pszichológiai Társaság Kriminál-pszichológiai Szekció,
- Magyar Pszichológusok Érdekvédelmi Szervezete,
- Magyar Rendőrmúzeum Baráti Köre Kulturális Egyesület,
- Magyar Tranzakcionális Egyesület,
- Miskolci Jogi Szemle,
- MKT Viktimológiai Szekció,
- ORFK – Országos Balesetmegelőzési Bizottság Tudományos Albizottság,
- ORTT Panaszbizottsága,
- Penal Reform International (PRI),
- Police Magyar Közbiztonsági Alapítvány,
- Tranzakcionális Világszövetség,
- Ügyészek Országos Egyesülete,
- Victim Support Europe.

4. Oktatás

A kutatómunka fontos részének tartjuk a megszerzett ismeretek továbbadását. Az Intézet kutatói – előzetes igazgatói engedély alapján – a beszámolási időszakban is markáns oktatói tevékenységet végeztek.

Az OKRI kutatók rendszeresen oktatnak az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán és az ELTE ÁJK Doktori Iskolájában, a Károly Gáspár Református Egyetemen, a Szegedi Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán, valamint a Rendőrtiszti Főiskolán. A kutatók felkérésre részt vettek a Magyar Ügyészképző Központ oktatási feladatainak teljesítésében.

A tapasztalt kutatók PhD dolgozat témavezetői feladatokat láttak el, illetve opponensként működtek közre PhD dolgozat értékelésénél, továbbá kari habilitációs bizottság tagjaként szolgálták a kutatási eredmények átültetését az oktatásba.

5. Tömegkommunikációs szereplések

A médiaszereplések kapcsán a tárgyévben is hangsúlyozni kell, hogy az OKRI kutatók által adott nyilatkozatokról, interjúkról és egyéb média megjelenésről nem tudunk teljes körűen számot adni. A megjelenéseket elsősorban maguk a kutatók gyűjtik, hiszen ők tudják a leginkább, hogy hol, kinek nyilatkoztak, és hol várható a megjelenés.

Nyilvántartásunk szerint 2007-ben összesen **212** regisztrált esetben szerepeltek az OKRI kutatói szakértőként az írott és az elektronikus médiumokban. Ebből:

- **82 esetben** az írott sajtó hasábjain,
- **59 esetben** valamely televízió csatornáján jelentek meg.
- **54 esetben** a rádióban, és
- **17 esetben** az Interneten,

III. Belföldi és külföldi kapcsolatok

1. Az OKRI belföldi kapcsolatai

Az Intézet *magyarországi kapcsolatai* a korábbi évekhez hasonlóan alakultak.

- A legszorosabb együttműködés továbbra is a Legfőbb Ügyészséggel és általában az ügyészségi apparátussal volt. Ebben az évben is folytattunk kutatásokat közvetlenül a Legfőbb Ügyészség kezdeményezése alapján.
- Állandó szakmai kapcsolatot tartunk az Igazságügyi és Rendvédelmi Minisztérium egyes szervezeteivel és intézményeivel. Ezek a kapcsolatok gyakran elősegítik az egyes kutatási programokhoz szükséges adatok gyűjtését.
- A már említett képzésekben résztvevő kutatóink az Intézet hazai felsőoktatással kialakított szoros kapcsolatát ápolják, kutatásokban elért eredményeik oktatói tevékenységük során történő hasznosításával. Immár hagyományos részvételünk a különféle felsőoktatási intézmények munkájában, több kutatónk egyetemi rangot is visel. Egy fő (*Fehér Lenke*) habilitált egyetemi tanár a Miskolci Egyetemen, ketten (*Irk Ferenc és Finszter Géza*) a Pécsi JPTE Állam- és Jogtudományi Karán habilitált doktorok, egy fő (*Kerecsi Klára*) pedig ez évtől az ELTE ÁJK habilitált egyetemi

tanára. Két intézeti vezető (*Finszter Géza* és *Kerezi Klára*) az ELTE-n dolgozik egyetemi docensként, egy fő (*Irk Ferenc*) pedig a Rendőrtisztviselői Főiskolán egyetemi tanár. Rajtuk kívül még további öt kutató oktat rendszeresen a hazai felsőoktatási intézetekben.

- A felsőoktatás mellett kiemelten hasznosulnak kutatási eredményeink a MÜK képzési rendszerében is. A tárgyév folyamán is több kutatónk tartott előadásokat a Magyar Ügyészképző Központ keretében szervezett fogalmazó- és titkár képzésen.

Az intézeti kapcsolatok mutatója a konferencia-részvétel, a különféle hazai és nemzetközi konferenciákon való előadástartás, valamint a különböző szervezeti tisztség, tagság és szereplés is.

A szerteágazó bel- és külföldi kapcsolatokat tükrözi, hogy a 3. pont alatt felsorolt, illusztris hazai és külföldi szakmai szervezeteknek és testületeknek az Intézet dolgozói nemcsak tagjai, hanem számos esetben vezető tisztségviselői, vagy magyarországi összekötői is.

2. Az OKRI nemzetközi kapcsolatai

A nemzetközi kapcsolatok minden kutatóintézet életében fontos szerepet töltenek be. Részben azért, mert csak így válik lehetővé a szélesebb körű tapasztalat- és ismeretszerzés. Részben pedig azért, mert e kapcsolatok kölcsönössége segíti a kutatási eredmények ismertté és elismertté itthon és külföldön egyaránt. A külföldi kapcsolatok révén kapnak visszacsatolást a kutatók, de ez segíti az OKRI kutatási tevékenységének értékelését is, hiszen a nemzetközi projekteknél történő meghívás, vagy a közös pályázat lehetőségének felajánlása mind-mind arra utal, hogy az OKRI kutatási tevékenységét és szakmai eredményeit folyamatosan „méri” és értékeli a nemzetközi tudományos közösség.

A kutatók szakmai tapasztalatszerzését szolgálják a külföldi tanulmányutak. 2007-ben három kutató kapott meghívást a Max-Planck-Institute für ausländisches und internationales Strafrecht-tól (Freiburg, Németország) amellyel immár évtizedek óta jól működik a tapasztalat- és információcsere, a közös konferenciák szervezése. A rendelkezésre álló időt a folyó kutatásaihoz történő anyaggyűjtésre használták fel.

Egy másik fiatal kutató a Columbia University ösztöndíját elnyerve folytatott féléves kutatási tevékenységet az Egyesült Államokban.

Az Intézet nemzetközi reputációját a külföldi konferenciákon való megjelenés mellett a határokon átvelő kutatások alapozhatják meg. Az elmúlt évek során számos nemzetközi vizsgálatban bizonyította az OKRI, hogy ezekben képest helyt állni, és alkalmas arra, hogy egy erős, regionális szerepet is betöltő kutatóhellyé váljon. Az Intézet az évek folyamán több nemzetközi kutatási együttműködésben vett részt. Idén fejeződött be az összes EU tagállam kutatási együttműködésben zajlott látens fiatalkori bűnelkövetés sajátosságainak vizsgálata (*International Self-Report Study*).

IV. Könyvtári információk

A tárgy év végén a könyvtár állományában 10884 kötetünk van.

A megszorító intézkedések ugyan éreztették hatásukat, ennek ellenére azonban lehetőségünk nyílt korlátozott fejlesztésre, könyvrendelésekre. Az év során 62 könyvet vásároltunk. Ezek többsége angol, illetve német nyelvű. A szótárcsere akció keretében az Intézet szert tett új angol-magyar, magyar-angol szótárra, valamint értelmező- és idegen szavak szótárára.

A könyvtári újdonságokról a kollégákat a heti rendszerességű belső Hírlevelünkben folyamatosan tájékoztatjuk. A Hírlevélből több online, az Interneten megtekinthető szakmai folyóiratról, valamint az Intézetbe frissen érkezett folyóiratok tartalmáról is tájékozódhatnak a kutatók.

2007-ben 27 korábbi folyóiratot járattunk. 2008-tól lemondjuk a Mannheimer Hefte für Schriftvergleichung és az Archiv für Kriminologie kiadványokat. Megrendeltük azonban a European Journal of Mental Health (Individual, Family, Community and Society) című folyóiratot.

A megújult honlapon nyilvánosan elérhető a könyvtári adatbázisunk, azaz, hogy milyen kiadványokkal és folyóiratokkal rendelkezünk. A könyvtár-adatbázis programozása 2007-ben megtörtént.

V. Az Intézet belső továbbképzési rendszere

Változatlanul kiemelkedően fontosnak gondoljuk az Intézet belső képzési rendszerét, mind az Intézet és kutatóinak fejlődése, mind a gyakorlattal való kapcsolat szempontjából. Ezért az egy év során szerzett tapasztalatok felhasználásával továbbra is működtettük a 2006 őszétől megújított belső oktatási rendszert. Korábban a kutatók szervezett szakmai továbbképzését az Intézetben a hagyományos, havonta egy alkalommal megrendezésre kerülő szakmai konferenciák voltak hivatottak biztosítani. Az új struktúrában szélesebb körű ismereteket kínáló oktatás, illetve képzés szerepel, heti rendszerességgel. Így az eddigi hagyományos belső szakmai oktatás köre – külsős előadók részvételével – havi négy alkalomra bővült. Az átfogó képzés megvalósításával a belső oktatási rendszer célja a kutatók folyamatos szakmai fejlődésének/továbbfejlődésének biztosítása, továbbá a folyamatos személyes és szakmai kapcsolattartás a gyakorlattal.

Az új oktatási struktúra elemei:

1. **„OKRI Műhely”** – célja elsősorban az Intézet fiatal kutatóinak szűk értelemben vett szakmai képzése. A szakmai ismeretek fejlesztésére és az empirikus kutatások során elengedhetetlenül szükséges módszertani ismeretek területén mutatkozó hiátusok pótlására szerveztük a két évre tervezett és minden hónap első szerdáján megrendezésre kerülő képzést.
2. **Jogalkalmazói Fórum** – az egyes előadások a gyakorlat aktuális kérdéseit vizsgálják, a jogalkalmazás különböző területeiről meghívott külső szakemberek (bírák, ügyészek, rendőrök, stb.) előadásában.
3. **Társadalomtudományi Fórum („Nyitott Műhely”)** – e sorozat tematikájában a társtudományok aktuális kérdései, kutatási eredményei szerepelnek, ugyancsak meghívott külső szakemberek előadásában.

Azt várjuk, hogy ezek a képzések szélesítik a kollégák kutatói perspektíváját, társadalmi és gyakorlati érzékenységét és ismereteit, és elősegítik a társszakták tudományos eredményeinek beépítését az intézeti kutatásokba. Ugyanakkor a tapasztalatcserék remélhetőleg előmozdítják az Intézet eredményeinek szélesebb körben történő megismertetését, az Intézetben folyó kriminológiai kutatások eredményeinek más szakterületeken történő hasznosítását, valamint a gyakorlattal való szorosabb kapcsolatot is.

4. Az új képzési struktúra negyedik elemeként folytattuk az eddigi hagyományos **belső szakmai oktatást** is. Minden hónap utolsó szerdáján továbbra is sor kerül arra a fórumra, amelyen az Intézet egy-egy munkatársa számol be valamely részben lezárt, vagy befejezett kutatásáról.

Az Intézet belső továbbképzési rendszerében a tárgyév során az alábbi programok kerültek megrendezésre:

I. OKRI Műhely/Kriminológus Iskola (minden hó első szerdája)		
2007	Előadó neve	Előadás címe
Január 10.	Schmidt Andrea	<i>Kutatásmódszertan IV.</i>
Március 7.	Schmidt Andrea	<i>Kutatásmódszertan V.</i>
Március 14.	Schmidt Andrea	<i>Kutatásmódszertan VI.</i>
Május 9.	Schmidt Andrea	<i>Kutatásmódszertan VII.</i>
Június 6.	Schmidt Andrea	<i>Kutatásmódszertan VIII.</i>
Szeptember 5.	Schmidt Andrea	<i>Kutatásmódszertan IX.</i>
Október 3.	Schmidt Andrea	<i>Kutatás-módszertan X.</i>
November 7.	Vavró István	<i>Módszertan, kutatás – a statisztikai mintavétel</i>
December 5.	Nagy Tibor	<i>Az ERÜBS jelenlegi és jövőbeni rendszere</i>
II. Jogalkalmazói Fórum (minden hó második szerdája)		
2007	Előadó neve	Előadás címe
Január 17.	Szikinger István	<i>Rendőri jogalkalmazás</i>
Február 14.	Bragyova András	<i>Az Alkotmánybíróság szerepe</i>
Április 11.	Bárándy Péter	<i>Az ügyvédi jogalkalmazás</i>
Május 16.	Cserép Attila	<i>Rendőrségi jogalkalmazás</i>
Június 13.	Halmai Gábor	<i>A strassbourgi bíróság gyakorlata</i>
Szeptember 12.	Belovics Ervin	<i>Ügyészi jogalkalmazás</i>
Október 10.	Frech Ágnes	<i>Bírói jogalkalmazás</i>
November 14.	Hack Péter	<i>Igazságszolgáltatás, a jogalkalmazás aktuális kérdései</i>
III. Nyitott Műhely (minden hó harmadik szerdája)		
2007	Előadó neve	Előadás címe
január 24.	Miklós Tamás	<i>Detektívtörténeteink</i>
február 21.	Fónagy Dóra	<i>Formák, terek, emberek</i>
március 21.	Stumpf István	<i>Társadalom és politika</i>
április 18.	Standeisky Éva	<i>Az '56-os forradalom hétköznapijai</i>
május 23.	Popper Péter	<i>Hétköznapi pszichológiája</i>
szeptember 19.	Lengyel László	<i>Politika és társadalom</i>
október 17.	Vásárhelyi Mária	<i>A magyar nép önképéről</i>
november 21.	Csányi Vilmos	<i>Etológia- agresszió az állatvilágban és az embernél</i>
IV. Belső szakmai előadások (minden hó negyedik szerdája)		
2007	Előadó neve	Előadás címe
Január 31.	Póczik Szilveszter – Dunavölgyi Szilveszter	<i>Bevándorlás, illetve a külföldi bűnelkövetői csoportok Magyarországon a rendszerváltás tágabb időszakában</i>
Február 28.	Bolyky Orsolya – Parti Katalin – Sárik Eszter	<i>ISRD – Látens fiatalkori devianciavizsgálat. A kutatás tapasztalatai</i>
Március 28.	Herczog Mária – Gyurkó Szilvia	<i>Gyermekek elleni családi erőszak – az alapellátás tükrében</i>

Április 25.	Kármán Gabriella	<i>Automatizálás lehetőségei és hatásai a szakértői bizonyításban</i>
Május 23.	Nagy László Tibor	<i>A garázda jellegű bűnözés büntetőjogi kezelése</i>
Szeptember 26.	Fehér Lenke	<i>A prostitúció körüli élősdijellegű bűncselekmények</i>
Október 31.	Kerecsi Klára	<i>Fiatalkorú visszaesők</i>
November 28.	Bárd Petra	<i>Az életfogytig tartó szabadságvesztés európai szabályozása</i>
December 12.	Bárd Petra	<i>Nemzetközi jogszabályok „lelőhelyei” az Interneten</i>

VI. Intézeti kiadványok

1. Intézeti kötetek

Az Intézet kutatóinak tanulmányait tartalmazó *Kriminológiai Tanulmányok* 44. sz. kötete májusban jelent meg, 500 példányban. A tanulmánykötetet megküldtük az ügyészi szervezet részére (Legfőbb Ügyészség, megyei és városi ügyészségek, stb.), valamint az ORFK, a megyei Rendőr-főkapitányságok, az érintett felsőoktatási intézmények könyvtárai, továbbá az Intézet protokoll-listáján szereplők számára.

2. Intézeti Hírlevél

Az Intézet megújult belső Hírlevele a kutatók részére nyújt hasznos információt, szakmai híreket, érdekességeket tartalmaz. A Hírlevél terjesztése heti rendszerességgel, elektronikusan úton történik.

VII. Konferencia, szakmai vitafórum, fókuszcsoport

Intézetünkben idén is több összejövetel, konferencia került megrendezésre. Ezek vagy a szakma érdeklődésre számot tartó téma köré szerveződtek, vagy egy intézeti kutatási témához kapcsolódtak.

- Fülöp Ágnes: A közlekedési jogalkalmazás egységességének és hatékonyságának vizsgálata c. kutatás
Kerekasztal-beszélgetés, február 5.
- Mészáros Ádám: A büntetés jogának és céljának alapkérdései
Ph.D. dolgozat munkahelyi vitája, szeptember 14.
- Münnich Iván – Dunavölgyi Szilveszter: Az agresszió jogi és pszichológiai kezelése a fogvatartási helyeken c. kutatás
Kerekasztal-beszélgetés, október 8.
- Kerecsi Klára: A fiatalkorúak büntető igazságszolgáltatásának hatékonysága I.: Vádhalasztás és bűnisméltés c. kutatás
Ügyészi fókusz csoport, október 6.
- Fehér Lenke – Windt Szandra: Emberkereskedelem és embercsempészet Magyarországon c. kutatás
Kerekasztal-beszélgetés, október 18.
- Kerecsi Klára: A fiatalkorúak büntető igazságszolgáltatásának hatékonysága I.: Vádhalasztás és bűnisméltés c. kutatás
Bírói fókusz csoport, október 26.

- Barabás Andrea Tünde – Mészáros Ádám – Windt Szandra: A vádelhalasztás eredményessége és feltételei a 2006-os év során c. kutatás
Kerekasztal-beszélgetés, november 8.

A beszámolási időszakban is több fontos szakmai rendezvénynek adott helyt az Intézet. Novemberben a Magyar Kriminológiai Társaság rendezte meg tudományos ülését, helyt adtunk a Viktimológiai Szekció rendezvényének és az Ügyészek Lapja kerekasztal beszélgetéseinek is, valamint Intézetünk konferenciatermében zajlik a PTE ÁJK doktorandusz képzése.

VIII. Honlap

A 2006-ban megújult, korszerűsített honlapot folyamatosan frissítjük. Az adminisztrációs felület kezelését, a frissítéseket a Kommunikációs és Oktatási Osztály egyik munkatársa végzi. A honlapon minden kutató önálló, személyes felülettel rendelkezik, ahol adatait frissítheti, tanulmányait elhelyezheti, stb. A honlap angol nyelvű változata a külföldi érdeklődők böngészését segíti. A pozitív visszajelzések szerint a honlap informatív és jól használható, a felmérő statisztikai adatok is gyakori látogatottságot jeleznek.